

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32782/ln.2023.21.01>

Зінорук М.М.

*аспірант кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права
Академія праці, соціальних відносин і туризму*

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Загальна постановка проблеми. Формування системи державної безпеки потребує визначення ключового поняття – «*державна безпека*».

Незважаючи на кількасотрічні спроби знищення української ідентичності, українців як нації, голодомор, згодом – спроби знищення Української Держави П. Скоропадського [1], а потім і Я. Стецька (1941 р.) [2–3], тривала «советизація» після Другої світової війни, а згодом і гібридна війна проти Української держави (проголошена із актом відновлення її незалежності 24 серпня 1991 року), реалізація політики рашизму, порушення територіальної цілісності в 2014 році і відкрита загарбницька війна 24 лютого 2022 року – ключові наукові розвідки як в правовій, так і безпековій царинах так досі і не сфокусували власну увагу на переміщенні до центрального кола наукових досліджень державну безпеку (далі – ДБ).

Адже процеси державотворення, націєтворення [4], становлення цивілізаційної ідентичності українства [5], формування політичних процесів, режимів та інститутів [6], політико-правовий розвиток [7], впровадження актів стратегічної правотворчості – все це вкрай складно реалізовано поза контекстом держави та інституційного виміру державотворчих процесів в цілому. Ба більше, поза контекстом забезпечення безпеки самої держави. Підкреслимо: не лише безпеки людини і безпеки суспільства, а й безпеки держави.

Такий методологічний перекик віддаляє як від збалансованого розуміння державної політики, так і від вироблення ефективних механізмів правового її регулювання.

Відтак об'єктивно постає потреба у виділенні як окремого об'єкта правових досліджень державну безпеку, а звідси – виділення тих чинників, які впливають на її забезпечення на сучасному етапі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Важливим завданням правової науки є формулювання правової категорії. Аналіз сучасних правових досліджень дав змогу дійти висновку, що навіть і зараз, коли відбувається загарбницька війна, існує *екзистенційна*, тобто така, яка реально загрожує самому факту існування державності, загроза, питання державної безпеки не стали сфокусованим об'єктом комплексних правових досліджень.

Наразі більшість публікацій фокусує власну увагу на правовому регулюванні національної безпеки крізь призму різних наук: теорія права і держави, конституційне право, адміністративне право, інформаційне право тощо. Однак дуже складно знайти сучасні серйозні комплексні правові дослідження, де б об'єктом виступала державна безпека. Більше того, нині можемо констатувати, що державна безпека поки так і не стала правовою категорією, адже навіть у Стратегії забезпечення державної безпеки визначення даному поняття не надано [8].

Однією з причин, яка сприяє фрагментарному розумінню державної безпеки, є ті підходи, які застосовують як автори наукових праць, так і укладачі текстів законопроектів, при описі чинників, які впливають на державну безпеку. Тож їх з'ясування, а головне формалізація унормування підходів до виділення даних чинників, сприятиме, на наш

погляд, більш коректному розумінню системності державної безпеки.

Тому актуальність теми полягає в необхідності визначення тих чинників, які впливають на державну безпеку, що дозволить підкреслити її системний характер в якості окремого і самостійного об'єкта правових досліджень.

Метою статті є визначення чинників, які впливають на забезпечення державної безпеки (далі – ЗДБ) на сучасному етапі утвердження національної державності.

Виклад основного матеріалу. Останніми роками відбувається за влучним виразом В. А. Ліпкана «*безпекоренесанс*» [9, с. 180–183; 10] і безпекова проблематика дедалі частіше порушується правниками у своїх дослідженнях. Однак, якщо в радянський період фокус наукової уваги було суттєво зміщено в бік державної безпеки, передусім діяльності колишніх спецслужб і збереження стійкості політичного апарату, то в незалежній Україні цей перекис відбувався у бік національної безпеки, яка через широке тлумачення, поглинула проблематику державної безпеки.

Тому звичайно, вагомим доробком саме в дослідженні правових аспектів національної безпеки можемо визнати роботи таких дослідників, як: П. Богуцький, І. Доронін, В. Картавцев, О. Копан, В. Куйбіда, В. Ліпкан, М. Левицька, Н. Нижник, М. Пендюра, Г. Пономаренко, Г. Ситник, В. Столбовий, О. Українчук, О. Хилько, З. Чуйко та ін.

Однак чітко визначеним об'єктом дослідження вказаних авторів виступає національна безпека.

Поза це, окремі дослідники більш категорично зауважують: «Юридична енциклопедична література не містить поняття “державна безпека”» [11, с. 162].

Наголосимо і на іншій тенденції: ототожненні державної безпеки винятково із діяльністю спеціальних служб. Прикладом такого підходу є визначення А. Янчука, котрий наголошує, що *державна безпека* – це форма (вид) забезпечення національної безпеки, яка реалізується державними інститутами з викорис-

танням розвідувальної, контррозвідувальної та оперативно-розшукової діяльності з метою охорони та захисту державного суверенітету, незалежності, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного та оборонного потенціалу України, її державного управління та національних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз з боку спеціальних служб іноземних держав, організованих злочинних угруповань, окремих осіб і протидії скоєнню кримінальних корупційних правопорушень, які становлять загрозу національній безпеці України [12, с. 351].

Із даного визначення виділяємо наступні блоки:

– державна безпека є формою забезпечення національної безпеки;

– *суб'єктом ЗДБ* виступають державні інститути, що уповноважені на здійснення: 1) розвідувальної; 2) контррозвідувальної; 3) оперативно-розшукової діяльності;

– *форма діяльності державних суб'єктів*: захист та охорона;

– *об'єктами державної безпеки* є: 1) державний суверенітет; 2) незалежність; 3) конституційний лад; 4) територіальна цілісність; 5) економічний, науково-технічний та оборонний потенціал України; 6) державне управління; 7) національні інтереси.

Водночас дане визначення містить чимало суперечливих позицій:

1) *порушено правило логіки*: за змістом даного визначення виходить: охорона і захист від загроз..., які становлять загрозу;

2) поняття безпеки визначається через поняття «охорони» та «захисту», що не відповідає змісту поняття безпеки, а також правовій компетенції суб'єктів забезпечення ДБ;

3) суб'єкти впливу обмежені лише спеціальними службами, ОЗУ, а також окремими особами;

4) визначення поняття страждає на надмірну деталізацію, через що є громіздким і складним для право реалізації.

Однак можемо навести приклад і діаметрально протилежний: коли визначення

поняття державної безпеки подається у надмірно абстрактній інтерпретації. Зокрема, В. Настюк визначає *державну безпеку* як систему загальних та спеціальних заходів, які забезпечують надійне та стабільне існування держави як політичної організації всього суспільства, а також забезпечують її захист від реальних і потенційних загроз (ризиків) зовнішнього та внутрішнього характеру, які здатні завдавати шкоди її нормальному функціонуванню [13, с. 56].

Дане визначення є занадто абстрактним, оскільки не містить юридично значущих ознак поняття, як правової категорії:

– «система заходів» – занадто широке поняття, яке не віддзеркалює специфіку саме державної безпеки;

– поняття «надійне і стабільне» функціонування повністю охоплюються концепцією національної стійкості [14];

– поняття «нормальне функціонування» є не юридичним;

– в правовій науці поняття загроз не є тотожним поняттю ризиків.

Тож підходи авторів, в яких надаються спроби абстрактного визначення юридичної дефініції також страждають на надмірну розмитість, неможливість виділити суттєво важливі ознаки, які вирізняють дану категорію від інших, споріднених категорій.

Аналіз чинників, які впливають на державну безпеку, доцільно проводити із урахуванням складових та змісту безпекового середовища. Особливо актуальною дана тез стала після початку агресивної війни 22 лютого 2022 року.

Війна проти України не стала несподіванкою для інтелектуальних кіл нашого суспільства. Інтелектуальні цеглини в підмурок майбутнього вкладалися роками чисельними працями наукових безпекових [15–18], політологічних [19–22] та правничих [23–25] шкіл, але питання національної державності часто відходило на останній план, акцент робився (принаймні на рівні наукових досліджень) на «національному», а держава, інституційний

вимір її всебічного розвитку, по суті, не мали справжньої стратегії цілеспрямованого функціонування.

Як би це дивно не звучало, але навіть контент-аналіз наукових досліджень дає змогу твердити про значний ухил і бік досліджень прав людини, людиноцентризму, гуманізму, соціального виміру державної політики і гуманістичної ролі права, розвитку інститутів громадянського суспільства, націєтворення на протигагу державотворенню.

Яскравим прикладом є стаття І. Хожило, яка хоч і має в своїй назві слова «стратегія державної безпеки», утім в тексті жодного посилання на Стратегію забезпечення державної безпеки немає. Більше того, авторка ототожнює державну і національну безпеку, відзначаючи, що «Українська держава визнає захист прав, свобод і законних інтересів громадян одним із пріоритетних напрямків національної безпеки» [26, с. 106].

Утім, в цьому науковому і творчому процесі певним чином було занедбано державознавство, втрачено розуміння первісного призначення держави і взагалі змісту вектору державності, державотворчих процесів як визначальних для правотворення.

Війна проти України 24 лютого 2022 року з-поміж багатьох причин стала можливою через слабкість саме державницьких позицій, недостатньої ефективності державного апарату, відсутності функціонуючої не на папері, а в реальності системи забезпечення державної безпеки.

Так, інститути громадянського суспільства, територіальна оборона, волонтери – саме вони прийняли на себе перші надважливі удари ворога. Але науковцям слід тверезо і об'єктивно, повно і всебічно аналізувати причини, чому це сталося.

Важливим є звернення до положень Стратегії забезпечення державної безпеки, в якій з-поміж багатьох питань, чільну увагу приділено встановленню чинників, які впливають на рівень ЗДБ.

У тексті Стратегії забезпечення державної безпеки нами було встановлено групи чин-

ників, які чинять вплив на державну безпеку. Тож, відповідно до мети статті, проаналізуємо їх зміст детальніше, адже вони згруповані до 2 розділу під назвою «*Безпекове середовище та загрози державній безпеці*».

Компрометація державності, як чинник впливу на ДБ, характеризується не лише зовнішніми впливами, а й тими факторами, які впливають на здатність даної концепції (якщо брати теоретичний зріз), або ж напряду державної політики (політичний зріз) до реалізації. Некомпетентні рішення, а також більшість чинників, наведених вище в статті, також певним чином сприяли компрометації державності, розвою державної ідеї, як її накреслив свого часу «батько українського націоналізму» Д. Донцов [27]. Саме Д. Донцов у 1917 році вказував, що українська державна ідея не стала реальністю не лише внаслідок несприятливих зовнішніх обставин, а радше причин внутрішніх. Гірка правда Д. Донцова про недержавну і неісторичну націю, що задивлена в матеріальне й задовольняється провінційним існуванням, мала на меті свого часу позбавити українство комплексу меншовартості, дати ясний політичний ідеал, навчити керуватися в політиці національним інтересом [27, с. 50].

Тому важливим в тексті *стратегії*, середовище державної безпеки виписувати відповідно до всіх системних факторів, в тому числі і внутрішніх.

Системне застосування політичних, економічних, інформаційно-психологічних та інших засобів, кібератак. Цей чинник не можна віднести до специфічних, адже такий вплив чиниться і на сферу національної безпеки, і на фінансову сферу і на будь-яку іншу. Тобто вказівка на цей чинник фактично є абстрактною і не формулює чіткого розуміння предмета правового захисту в рамках державної безпеки.

Якщо йдеться про *компрометацію державності*, то тут все чітко: об'єктом впливу виступає держава, дії чиняться з прямим умислом і полягають у посяганні на конститу-

ційний лад і спрямовані на знищення державності системним інструментарієм різними за своїм потенціалом суб'єктами. Тобто зв'язок між діями та результатами встановлено, так само як і юридичний факт і повний склад правопорушення. Тобто чинник є дієвим, валідним. Він стосується державної безпеки. Що ж до вказівки на «*застосування різноманітних засобів*», то вони є інструментом реалізації політичних рішень і не відображають специфіки державної безпеки.

Приклад, стосовно *кібератак*: однією з сучасних стала кібератака на Київстар 12 грудня 2023 року, внаслідок якої сотні тисяч абонентів по усій країні не мали стільникового зв'язку, доступу до інтернету, не працювали чисельні сервіси і взагалі все, що пов'язано із наданням стільникового зв'язку та відповідних послуг. Цікавим є те, що про цю атаку було написано заздалегідь, але ані керівництво компанії, ані уповноважені державні органи, зокрема:

1) центри (підрозділи) забезпечення кібербезпеки або кіберзахисту в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, Службі безпеки України, Національному банку України, Міністерстві інфраструктури України, Міністерстві оборони України, Збройних Силах України;

2) Національний координаційний центр кібербезпеки як робочий орган РНБОУ;

3) урядова команда реагування на комп'ютерні надзвичайні події України CERT-UA, – не вжили превентивних заходів з метою запобігання зламу серверів і нанесення збитків і шкоди суб'єктам правових відносин. Навряд чи після цього, клієнти «Київстар» звернуться до суду щодо відшкодування збитків, заподіяних внаслідок бездіяльності посадових осіб даної компанії.

Окрему групу становлять фактори впливу *спеціальних служб іноземних держав (пп. 9–11 стратегії)*. Але знову ж таки виникає питання: що зробили до цього відповідні служби, суб'єкти забезпечення державної безпеки, аби цей ризик суттєво зменшити,

впливати на нього. Бо, наприклад, використання корумпованих осіб для зміцнення інфраструктури впливу уможлиблюється лише через неефективність функціонування усєї антикорупційної системи, одним із завдань якої є запобігання і попередження корупції.

П. 9 Стратегії забезпечення державної безпеки дублює положення Стратегії інформаційної безпеки і Стратегії кібербезпеки України, адже в ньому вказується на такі фактори, як:

- відсутність цілісної інформаційної політики держав;

- недостатня розвиненість національної інформаційної інфраструктури;

- слабкість системи стратегічних комунікацій, які в цілому ускладнюють нейтралізацію цієї загрози на тлі інформаційної експансії РФ.

Адже в *Стратегії інформаційної безпеки* визначено актуальні виклики та загрози національній безпеці України в інформаційній сфері, стратегічні цілі та завдання, спрямовані на протидію таким загрозам, захист прав осіб на інформацію та захист персональних даних. Її метою є посилення спроможності щодо забезпечення інформаційної безпеки держави, її інформаційного простору, підтримки інформаційними засобами та заходами соціальної та політичної стабільності, оборони держави, захисту державного суверенітету, територіальної цілісності України, демократичного конституційного ладу, забезпечення прав та свобод кожного громадянина [28].

Водночас *Стратегія кібербезпеки України* визначає пріоритети національних інтересів у сфері кібербезпеки, наявні та потенційно можливі кіберзагрози, цілі та завдання забезпечення кібербезпеки України з метою створення умов для безпечного функціонування кіберпростору, його використання в інтересах особи, суспільства і держави [29].

Тож не зрозумілою є доцільність дублювання даних положень у п. 9 аналізованої стратегії.

П. 10 і 13 стратегії ЗДБ майже повною мірою співпадають за змістом, адже йдеться про:

- здійснення впливу спеціальними службами іноземних держав;

- здійснення розвідувально-підривної та іншої протиправної діяльності;

- використання організованих злочинних угруповань;

- задіяння корумпованих посадових осіб;

Єдина відмінність полягає лише у меті даної діяльності, яку можна просто об'єднати в одному пункті.

У п. 14 дається посилання на *«обмеження держави у фінансових ресурсах»*. Переконані, що це не може бути визнано ані загрозою, ані навіть пов'язано із безпековим середовищем. Держава має всі достатні ресурси для того, щоб здійснювати ефективну політику в будь-якій сфері, або ж держава має достатній арсенал повноважень і інституційних можливостей для залучення фінансів для вирішення будь-якого завдання.

Інша річ, це те, про що укладачі даного варіанта тексту стратегії від 2022 року не кажуть: тотальна корупція, олігархізація інфраструктурного потенціалу, колабораціонізм передусім місцевих органів влади, ціннісно-світоглядне розшарування суспільства, екстремізм та сепаратизм, пророщені паростки автономізму за етнічною ознакою.

Політичні еліти мають бути здатними до акумулювання ресурсу країни, розширення стратегічного потенціалу та інституційної спроможності, що підвищить рівень керованості державою.

Із 2014 року в Україні не було побудовано жодного військового заводу, лише зараз, коли війна іде другий рік і заходить у непрогнозоване русло, під натиском наших союзників, зокрема США, міністр оборони Ллойд Остін під час зустрічі із президентом Зеленським 11 грудня 2023 року у США прямо вказав на необхідність побудови в Україні підприємств з виробництва необхідної для війни зброї.

Так само відбувається констатація і в п. 18 факту того, що *«олігархічними колами встановлено контроль над стратегічними підприємствами та галузями національної*

економіки, у тому числі через вплив на політичні інститути та процеси». Цікавим є те, що на дану загрозу в різних інтерпретаціях вказується майже в усіх редакціях Стратегії національної безпеки України, починаючи із 2007 року. Тобто фактично, роками ця загроза лишалася на видноті, про неї згадували і писали, але з нею нічого так і не зробили.

Поза тим, це не та «загроза», з якою держава не в змозі, особливо під час війни упоратись. Це передусім індикатор та вектор удосконалення ефективності політичних інститутів та процесів, їхньої здатності та спроможності до реалізації державної політики в інтересах держави відповідно до чинного законодавства.

По тексті стратегії вживається не юридична термінологія, зокрема дуже трендовий і розповсюджений термін «гібридна війна».

Відзначимо, що даний термін є науковим [30–34], однак не юридичним [35–36]. Також можна пригадати його вживання у Посланні Президента України до Верховної Ради України 2017 року, де було відзначено що «гібридна війна руйнує життєво важливі системи країни» [37, с. 219].

Нами встановлено, що сема «гібридний» вживається в чинному законодавстві в таких значеннях: гібрид на ЦЧС основі; гібрид простий міжлінійний; гібрид трилінійний; гібриди прямі виробники; гібридизація; гібридна популяція; гібридна розбіжність; гібридна хмара; гібридний ветеринарний лікарський засіб, гібридний електричний транспортний засіб, гібридний лікарський засіб; гібридний пілосос; гібридний сорт; гібридний транспортний засіб.

Однак, здійснений аналіз законодавства, зокрема бази «Законодавство» ВРУ, унеможливив знайти визначення поняття: *гібридна війна / гібридний вплив*. Він не є легітимованим, його визначення відсутнє у жодному чинному нормативно-правовому акті. Відтак терміни: «гібридна війна», «гібридні загрози, впливи» тощо – **не можуть бути застосованими** в тексті нормативного акта.

Таким чином, доходимо важливих висновків: через некоректний підхід до формування чинників, які впливають на ЗДБ, не врахування конкретних її об'єктів, а також відсутність кореляції між ними та правовою компетенцією відповідних суб'єктів ЗДБ, державна безпека не може бути комплексна вивчена. Відсутність визначення поняття державної безпеки у стратегії є невірним. Більше того, розмиті чинники впливу, розмивають і саме поняття «державної безпеки», адже туди, відповідно до Стратегії ЗДБ включені питання: боротьби з організованою злочинністю, корупцією, олігархами, кібератаками, сепаратизмом тощо. Чітке визначення поняття, кореляція всього тексту із визначеними об'єктами ЗДБ є важливим напрямом підвищення ефективності забезпечення державної безпеки.

Висновки

1. При написанні тексту «Стратегії забезпечення державної безпеки» авторами та укладачами тексту не було використано методів юридичної техніки та правничої герменевтики.

2. По тексті вживається не правова термінологія, відсутність якої ускладнює процес правозастосування, а також реалізацію спроможностей суб'єктів забезпечення державної безпеки.

3. Ключове поняття «державна безпека» не знайшло свого визначення, що унеможливило сформулювати цілісне бачення державної безпеки та її інституційний вимір.

4. Стилїстика стратегії не відповідає даного роду документам, які мають бути викладені в чіткій, простій та зрозумілій формі із використанням юридичної термінології.

5. Текст стратегії дублює положення Стратегії кібербезпеки України, Стратегії інформаційної безпеки.

6. По тексті міститься чимало тавтологічних зворотів, речення носять описовий характер.

7. У тексті стратегії потрібно видалити всі згадки про так звані гібридні впливи, гібридні війни.

8. Потребує уніфікації вживання ключової термінології.

9. У другому розділі потрібно:

1) чітко відділити опис *безпекового середовища*, означивши лише притаманні державній безпеці чинники, передусім стратегічного характеру, поділивши їх на два види: внутрішні та зовнішні;

2) виділити окремо *реальні загрози державній безпеці*, тобто ті чинники, які впливають зараз на об'єкти ЗДБ: міжнародна злочинність, наркоторгівля, торгівля людьми, ядерний тероризм, колабораціоністська діяльність, релігійний фундаменталізм, політичний та релігійний екстремізм, сепаратизм, федералізм, нелегальна міграція, легалізація доходів, одержаних злочинним шляхом, розповсюдження зброї масового знищення та засобів її доставки; з іншого боку: велике переозавантаження, декарбонізація, глобальний редизайн, вуглецева нейтральність, гендерна нейтральність, урбанізація, соціальний рейтинг, 15-хвилинні міста, цифровий тоталітаризм, впровадження централізованої криптовалюти національних банків, формування світового уряду.

При цьому, зазначати окремо на потенційні загрози в даному документі на даному етапі історичного розвитку немає сенсу, адже після завершення війни постане необхідність у розробленні нової редакції і нового документа – Стратегії державної безпеки Української Держави. Тому стратегія має бути актуальною, релевантною теперішнім подіям, чіткою, досяжною, зрозумілою і реалізованою.

Анотація

У статті здійснено системний аналіз чинників, які впливають на забезпечення державної безпеки. Відзначено, що більшість сучасних наукових правничих публікацій мають своїм об'єктом національну безпеку, натомість державна безпека ще не стала окремим і самостійним об'єктом дослідження в рамках правових наук.

Наголошено, що реалізація стратегії забезпечення державної безпеки відбувається в умовах загарбницької війни РФ проти України, через що визначення чинників впливу має відображати реальний стан безпекового середовища. Відзначено на необхідності унормування внутрішніх та зовнішніх реальних загроз, а також адекватних ним чинників внутрішнього та зовнішнього характеру.

Здійснено аналіз Стратегії забезпечення державної безпеки. Визначено позитивні моменти, виділено комплекс завдань, які потрібно вирішити. Проведено догматико-юридичний аналіз

Пропозиції до внесення змін до законодавства.

Пропозиції до внесення змін до Стратегії забезпечення державної безпеки:

1. Назву документа потрібно змінити на «Стратегія державної безпеки України». Це відповідатиме як змісту самого документа, так і назвам інших актів стратегічної правотворчості, які регулюють суспільні відносини у найбільш важливих сферах життєдіяльності і визначають відповідні засади державної політики.

2. п. 10 Стратегії ЗДБ викласти в наступній редакції: «Спеціальні служби іноземних держав безпосередньо, а також окремі організації групи та особи продовжують здійснювати розвідувально-підривну та іншу протиправну діяльність *проти* України, її державного суверенітету, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного, військового, оборонного, інфраструктурного та інших видів стратегічного потенціалу України, прав і свобод громадян, миру і безпеки людства; *намагаються* підживлювати сепаратистські, екстремістські, колабораціоністські та автономістські настрої за етнічною ознакою, використовувати організовані злочинні угруповання і корумпованих посадових осіб для зміцнення інфраструктури впливу, спрямованої на руйнування системи та механізмів державного управління та місцевого самоврядування».

3. Пп. 13, 14, 15 – видалити.

загроз державній безпеці, виділено фактори, що впливають на державну безпеку. Акцентовано на нормативно визначених чинниках, водночас виділено ті з них, на які прямо не зазначено в тексті, натомість впливають на державну політику.

Сформульовано висновок, що наслідком відсутності сформованої політики державної безпеки стало: здійснення непослідовної, фрагментарної державної політики; відсутність дієвих практичних механізмів стратегічного управління, передусім проактивного, унеможливлення досягнення стратегічних пріоритетів і національних інтересів; неможливість досягнення визначеної у чисельних нормативних актах стратегічної мети; незрозуміле ставлення до стратегічних партнерів, через нерозуміння стратегічної культури відносин; недостатній рівень використання потенціалу актів стратегічної правотворчості, їх непов'язаність між собою, і фактичне унеможливлення стратегічного впливу на суспільні відносини; відсутність стратегічно виважених рішень, заснованих на аналізові і на стратегічному плануванні і прогнозуванні.

Встановлено факти відсутності гіперзв'язків із іншими стратегіями державної політики, а також випадки дублювання окремих положень із іншими актами стратегічної правотворчості.

Результатом статті стали конкретні пропозиції як наукового, так і практичного характеру щодо удосконалення Стратегії забезпечення державної безпеки.

Ключові слова: державна безпека, національна безпека, державна політика, правове регулювання, стратегія державної безпеки, стратегія, правові основи, державотворення, правотворення, акти стратегічної правотворчості.

Zinoruk M.M. Impact factors for the state security of Ukraine at the modern stage **Summary**

The article carries out a systematic analysis of the factors influencing the maintenance of state security. It is noted that most recent legal scholarly publications have national security as their object, while state security has not yet become a separate and independent object of research within legal sciences.

It is emphasized that the implementation of the state security strategy is taking place in the context of the Russian Federation's war of aggression against Ukraine, and therefore the identification of impact factors should render the actual state of the security environment. The author highlights the need to regulate internal and external justifiable threats, as well as adequate internal and external factors.

The Strategy for Ensuring State Security is analyzed. The author specifies positive aspects and a set of tasks to be solved. A dogmatic and legal analysis of threats to state security is carried out, and the factors affecting state security are named. The author focuses on the statutorily defined factors, while separating those that are not directly mentioned in the text but have an impact on public policy.

The author concludes that the lack of a well-defined state security policy has resulted in the following: implementation of inconsistent and fragmented state policy; zero effective practical mechanisms of strategic management, especially proactive one; impossibility of achieving strategic priorities and national interests; impossibility to achieve the strategic goal defined in numerous normative acts; inexplicit attitude towards strategic partners due to lack of understanding of the strategic culture of relations; insufficient use of the potential of strategic law-making acts, their incoherence, and the actual impossibility of strategic influence on social relations; lack of strategically balanced decisions based on analysis, strategic planning, and forecasting.

The author establishes the absence of hyperlinks with other public policy strategies, as well as cases of duplication of certain provisions with other acts of strategic lawmaking.

The article results in specific proposals, both scientific and practical, for improving the State Security Strategy.

Key words: state security, national security, state policy, legal regulation, state security strategy, strategy, legal framework, state-building, law-making, acts of strategic law-making.

Список використаних джерел:

1. Папакін Г.В. Павло Скоропадський: патріот, державотворець, людина. Історико-архівні нариси. Київ, 2003. 282 с.
2. Марущенко О.В. Акт відновлення незалежності України 30 червня 1941 року в сучасній історіографії. «Галичина», 2001, ч. 1.
3. Яневський Д.Б. Проект «Україна»: 30 червня 1941 р., акція Ярослава Стецька. Х., 2013. 288 с.
4. Курас І. Ф. Етнополітологія. Перші кроки становлення. Київ : Генеза, 2004. 736 с.
5. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність / авт. кол.: О. Рафальський (керівник), Я. Калакура (науковий редактор), О. Калакура, М. Юрій. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 512 с.
6. Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. 704 с.
7. Стратегія політико-правового розвитку України до 2030 року: науково-аналітична записка / Кол. авт.; за ред. І. О. Кресіної. Київ: Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2022. 176 с.
8. Стратегія забезпечення державної безпеки : Указ Президента України від 16 лютого 2022 року № 56/2022.
9. Ліпкан В. А. Безпекознавство : навчальний посібник. Київ : Вид-во Європ. ун-та, 2003. 208 с.
10. Ліпкан В. А. Сучасний безпекоренесанс. *Держава і право*. 2003. № 20. С. 216–219.
11. Козьяков І. Законодавче визначення державної безпеки: проблеми теорії та практики. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 9. С. 160–164.
12. Янчук А. О. Особливості вдосконалення нормативно-правового забезпечення державної безпеки України в сучасних умовах. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія «Юридична». 2016. Вип. 1. С. 342–355.
13. Настюк В.Я. Сучасні підходи до визначення сутності та поняття державної безпеки. *Сучасний стан та перспективи розвитку сектору безпеки України* : публічно-приватні аспекти : матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 16 квітня 2015 р. Харків, 2015. С. 56–58.
14. Національна стійкість України: стратегія відповіді на виклики та випередження гібридних загроз: національна доповідь / ред. кол. С. І. Пирожков, О. М. Майборода, Н. В. Хамітов, Є. І. Головаха, С. С. Дембіцький, В. А. Смолій, О. В. Скрипнюк, С. В. Стоєцький / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2022. 552 с.
15. Ліпкан В. А. Теоретико-методологічні засади управління у сфері національної безпеки України : *монографія*. Київ : Текст, 2005. 350 с.
16. Ліпкан В. А. Теорія національної безпеки : *підручник*. Київ : КНТ, 2009. 631 с.
17. Ліпкан В. А., Зубко Г. Ю. Стратегія державної інфраструктурної політики України: *монографія* ; за загальною редакцією В. А. Ліпкана. Київ: Ліпкан В. А., 2022. 1008 с.
18. Ліпкан В. А. Теоретичні основи та елементи національної безпеки України: монографія. Київ: Текст, 2003. 600 с.
19. Горбатенко В. Принципи, методи і основні етапи політичного прогнозування. *Людина і політика*. 2003. № 5. С. 46–55.
20. Стратегія політико-правового розвитку України до 2030 року: науково-аналітична записка / Кол. авт.; за ред. І. О. Кресіної. Київ: Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2022. 176 с.

21. Кресіна І. О., Кушнар'єв І. В. Політична корупція: глобальні виклики і Україна. Київ: Норма права, 2022. 296 с.
22. Правова політологія. Академічний курс : *підручник*. Київ : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького, 2021. 480 с.
23. Богуцький П. П. Концептуальні засади права національної безпеки України / НДІ інформатики і права НАПрН України. Київ ; Одеса: Фенікс, 2020. 374 с.
24. Чуйко З. Д. Конституційні основи національної безпеки України: дис. ... канд. юрид наук: 12.00.02. Харків, 2007. 209 с.
25. Левицька М. Б. Теоретико-правові аспекти забезпечення національної безпеки органами внутрішніх справ України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2002. 207 с.
26. Хожило І. І. Стратегія державної безпеки та імператив соціального захисту населення в умовах війни: регіональний аспект. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. Випуск 6, 2022. С. 105–109.
27. Донцов Д. Історія розвитку української державної ідеї. Київ: Товариство «Знання» України, 1991. 48 с.
28. Стратегія інформаційної безпеки : Указ Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021 // *Урядовий кур'єр* від 30.12.2021 – № 251.
29. Стратегія кібербезпеки України : Указ Президента України від 26 серпня 2021 року № 447/2021 // Офіційний вісник Президента України від 03.09.2021 – 2021 р., № 22, стор. 89, стаття 1055.
30. Гібридні загрози Україні і суспільна безпека. досвід ЄС і східного партнерства: аналіт. док. / за заг. ред. В. Мартинюка (кер. проєкту). Київ, 2018. 106 с.
31. Суходоля О. М. Захист критичної інфраструктури в умовах гібридної війни: проблеми та пріоритет державної політики України. *Стратегічні пріоритети*. 2016. № (3) 40. С. 62–76.
32. Світова гібридна війна: український фронт: *монографія* / за заг. ред. В. П. Горбуліна. Київ: НІСД, 2017. 496 с.
33. Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця: монографія / [А. В. Баровська та ін.] ; Нац. акад. Служби безпеки України. Київ: НА СБ України, 2018. 517 с.
34. Магда Є. Гібридна війна: вижити і перемогти. Київ : Vivat, 2015. 304 с.
35. Ліпкан В. А. Сутність гібридної війни проти України. *Імперативи розвитку цивілізації*. 2015. № 2. С. 13–16.
36. Ліпкан В. А. Роль стратегічних комунікацій у протидії гібридній війні проти України. *Проблеми протидії проявам тероризму, сепаратизму та екстремізму в сучасних умовах* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 25 вересня 2015 р.). Дніпропетровськ : Дніпропетровський державний ун-т внутрішніх справ, 2015. С. 24–26.
37. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2017 році». Київ: НІСД, 2017. 928 с.